

Samorząd województwa na rzecz transformacji energetycznej dla klimatu i rozwoju regionalnego

Olgierd Roman Dziekoński

**Pełnomocnik Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
ds. rozwoju gospodarczego**

www.kujawsko-pomorskie.pl

PROPOZYCJA PROJEKTU - AKTYWIZACJA WOJEWÓDZTW NA RZECZ ZMIANY ENERGETYCZNEJ

Celem projektu jest realne wprowadzenie do polityki rozwoju samorządowych województw problematyki transformacji energetycznej.

W nowym okresie programowania UE 2021-27 zadanie to staje się jednym z celów rozwoju Wspólnoty oraz zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu (Rozporządzenie UE 11.12.2018)

Praktycznym wyrazem uwzględniania zagadnienia w polityce regionalnej, mogą być „wojewódzkie programy transformacji energetycznej” jako dokumenty o charakterze wdrożeniowym-operacyjnym, które porządkowałyby ogół aktywności w tym zakresie, łącznie z formułowaniem i realizacją konkretnych zadań i środków.

Program to optymalna forma działań, jednak – w zależności od specyfiki województw – nie musi być jedynym instrumentem realizacji takiej polityki i można dopuścić sytuacje, że niektóre województwa wybiorą inne narzędzia jej realizacji.

PROPOZYCJA PROJEKTU – TO ZMIANA WARUNKÓW USYTUOWANIA PRAWNEGO DLA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA NA RZECZ ZMIANY ENERGETYCZNEJ

Zgodnie z art. 17. ustawy Prawo energetyczne, ...samorząd województwa uczestniczy w planowaniu zaopatrzenia w energię i paliwa na obszarze województwa w zakresie określonym w art. 19 ust. 5 oraz bada zgodność planów zaopatrzenia w energię i paliwa z polityką energetyczną państwa....

Powinien więc posiadać opracowanie, które pozwoli odnieść się do funkcjonowania polityki energetycznej państwa, a także prowadzić monitoring opracowywania założeń do planów zaopatrzenia w energię i samych planów przez poszczególne gminy,

Powinien także działać inwestycyjnie poprzez alokacje w ramach RPO oraz Funduszy Rozwoju Regionalnego dla rozwoju gospodarki.

Dlatego konieczne są zmiany prawne określające jego rolę jako aktywnego partnera administracji rządowej na rzecz zmiany.

ZAKRES PRAC POZWALAJĄCYCH NA WYPRACOWANIE REGIONALNEJ POLITYKI ENERGETYCZNEJ

Problematyka zmiany energetycznej powinna obejmować następujące obszary działań podejmowanych w ramach opracowywania programu:

- 1. analiza kierunków rozwoju innowacyjnej energetyki w Europie i na świecie wraz z uwarunkowaniami dla europejskich i krajowych regionalnych polityk energetycznych**
- 2. diagnoza potencjału energetycznego województwa (ewidencja zasobów)**
- 3. zdefiniowanie obszaru zmiany energetycznej dla województwa**
- 4. określenie modelu współpracy z energetyką systemową, w tym z działającymi na terenie województwa operatorami systemu dystrybucyjnego dla energii elektrycznej i gazu**
- 5. zdefiniowanie działań i kluczowych projektów, które mogłyby być realizowane w województwie z wykorzystaniem środków finansowych będących w jego dyspozycji**
- 6. rekomendacje dla wykorzystania potencjału naukowego instytucji w regionie w celu przygotowywania kadr dla innowacyjnej energetyki oraz prowadzenia i rozwoju prac badawczych oraz innowacji produktowych**
- 7. wskazanie metod zapewnienia akceptacji społecznej dla proponowanych kierunków działań oraz szerokiej w nich partycypacji i promocji dla rozwiązań**
- 8. określenie metodyki pracy nad strategią, w tym w szczególności określenie zakresu komunikacji z poszczególnymi grupami interesariuszy**

PRZEWIDYWANE EFEKTY

Efektem projektu powinno być:

1. wypracowanie nowych praktyk działania w polityce regionalnej,
2. Sformułowanie rekomendacji w sferze zmian legislacyjnych.

W szczególności nowe praktyki działania na rzecz transformacji to:

- zdefiniowanie **formuły zmiany energetycznej dla województw** wraz ze wskazaniem obszarów interwencji oraz rekomendacjami dla regionalnych i lokalnych polityk (np. planów zaopatrzenia w energię) zgodnych z polityką regionalną oraz proponowanym modelem rozwoju województwa,
- określenie optymalnego **modelu systemu energetycznego dla województw**, włącznie z wypracowaniem celu w wymiarze operacyjnym – stopnia udziału energetyki rozproszonej w całościowym bilansie rynku energii w konkretnej perspektywie czasowej (np. 32%-40% w 2030 r.),
- zdefiniowanie wielkości udziału **energetyki obywatelskiej** w systemie energetycznym regionu oraz wskazanie skali oszczędności energii poprzez mechanizmy efektywnościowe, a także zasady współpracy z OSD
- wypracowanie **mechanizmów finansowania** w wymiarze regionalnym procesów i projektów dla zmiany energetycznej,
- wypracowanie typowych **modeli organizacyjnych lokalnych wspólnot energetycznych**, w tym zwłaszcza klastrów energii oraz spółdzielni energetycznych

PRZEWIDYWANE EFEKTY (c.d.)

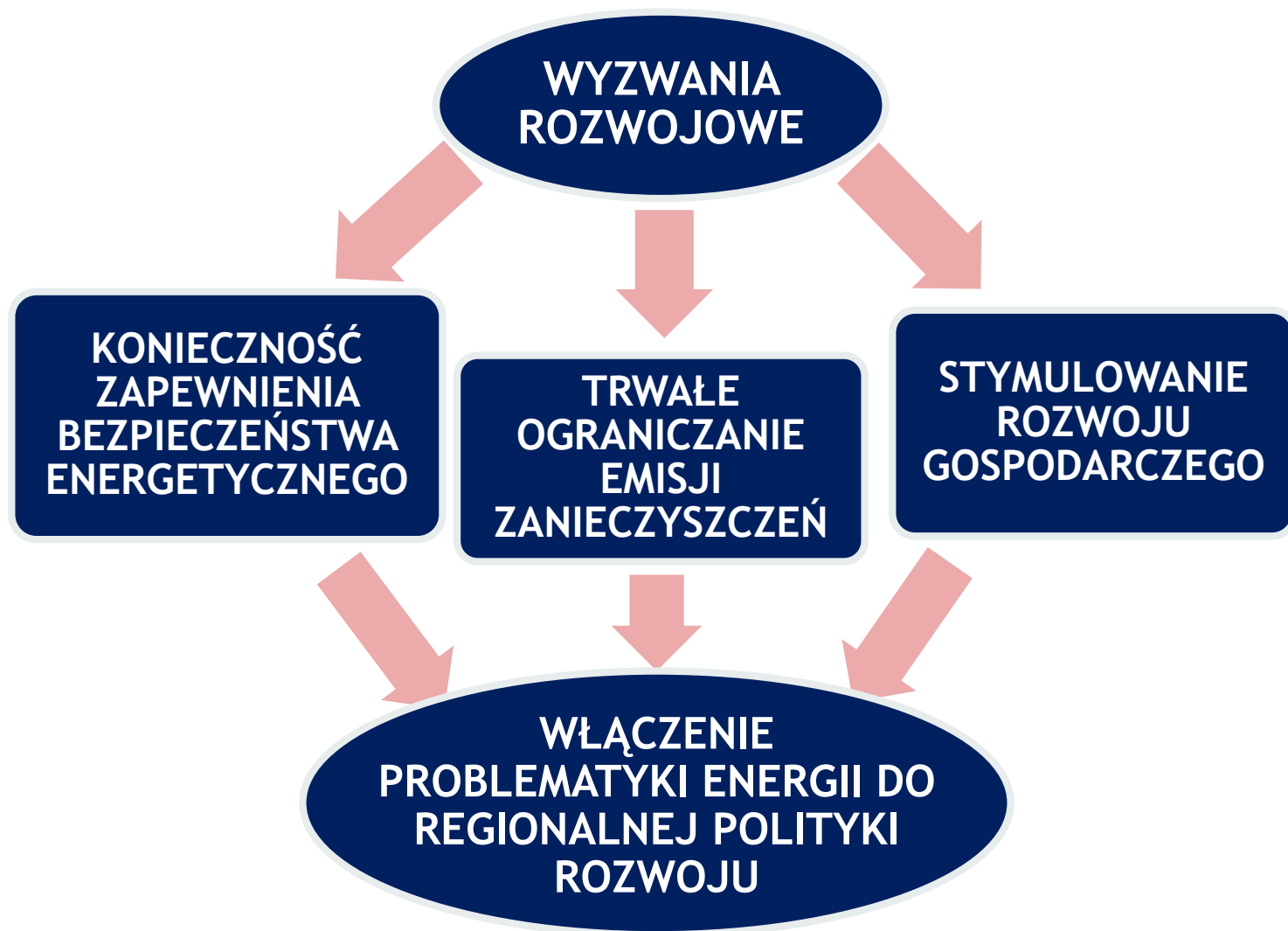
- **wskazanie lokalnych partnerów** (poprzez identyfikację podmiotów aktywnie uczestniczących w rynku energii), w szczególności w obszarze kogeneracji,
- **określenie potencjału instytucji**, które już dzisiaj posiadają uprawnienia do produkcji i obrotu energią i mogą pełnić rolę koordynatorów lokalnych klastrów energii, a także partnerów dla spółdzielni energetycznych
- rekomendacje dla rozwijania mechanizmów **inteligentnej sieci energetycznej**, oraz określenie zasad kosztów dystrybucji w ramach GPZ
- wskazanie metod zapewnienia **akceptacji społecznej** dla proponowanych kierunków działań, a w szczególności wsparcia odbiorców wrażliwych
- rekomendacje dla wykorzystania potencjału naukowego i włączenia do działań **uczelni regionalnych**, a także lokalnych przedsiębiorców
- określenie **lokalnych limitów** poziomu emisji, czy **lokalnych standardów** w formie prawa miejscowego dla izolacyjności i/lub efektywności energetycznej budynków, a także formuł dla uzgadniania przez województwa gminnych założeń i planów zaopatrzenia w energię
- wypracowanie propozycji **współpracy w ramach tworzenia krajowej polityki energetycznej** z określeniem roli samorządów wojewódzkich w jej wdrażaniu

Obserwacje i doświadczenia z Kujawsko-Pomorskiego

Idea zmiany w energetyce ma dla województwa szczególne znaczenie bowiem mamy:

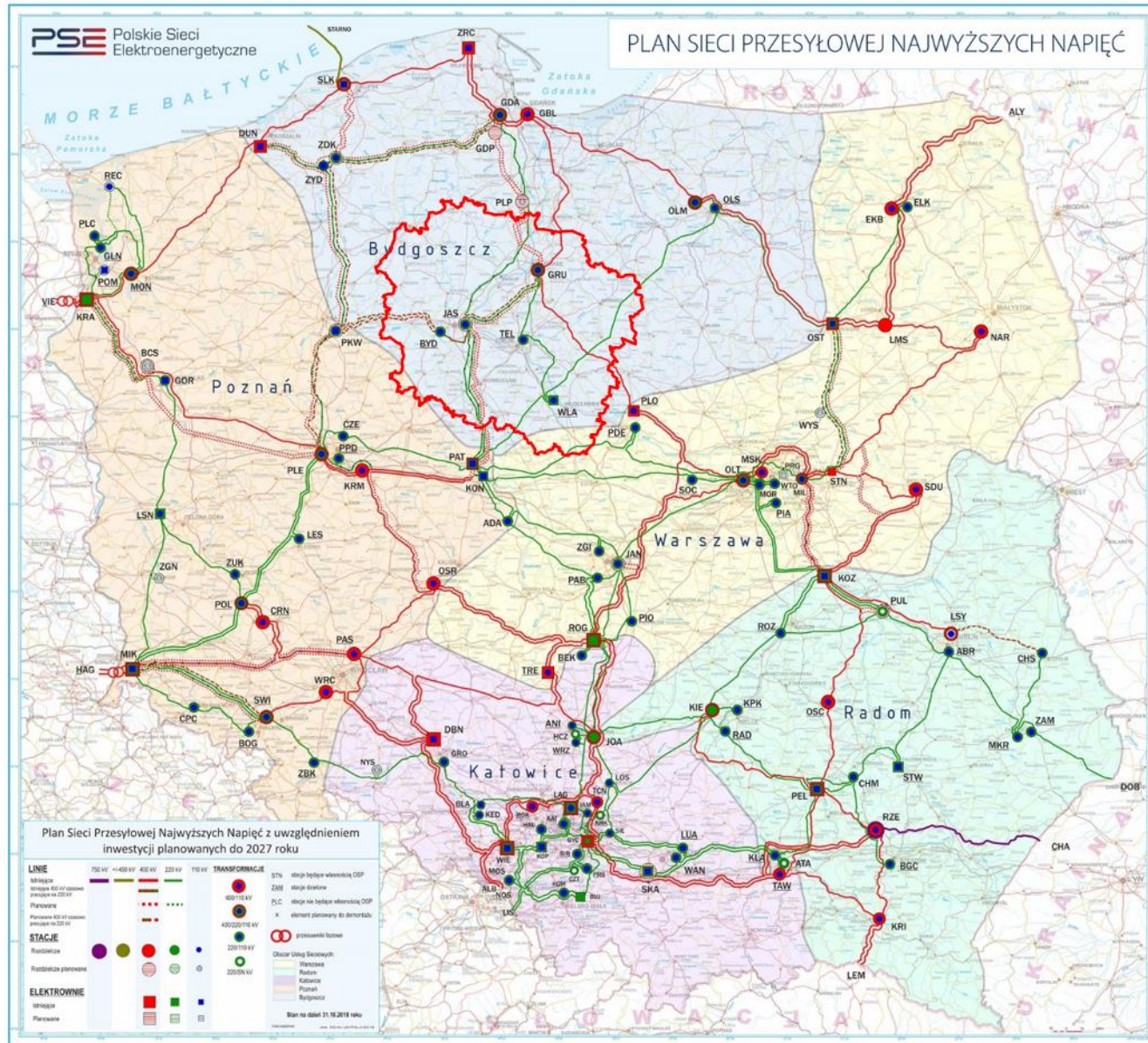
- Znaczne rozdrobnienie sieci osiedleńczej i rozproszoną strukturą urbanizacji w województwach, w tym wysoki udział budownictwa jednorodzinnego,
- Stosowanie indywidualnych systemów grzewczych przy niskim standardzie izolacyjności budynków powoduje niską emisję,
- Znaczące obszary województwa, które podlegają ochronie środowiskowej i stanowią dobro narodowe,
- Znaczący udział gospodarki rolnej w ramach całości gospodarki województwa kujawsko pomorskiego, co wskazuje na celowość wprowadzania gospodarki cyrkularnej,
- Brak istotnych wielkoskalowych producentów energii, co wskazuje na konieczność budowania nowych systemów źródeł energii i transformację systemów ciepłowniczych miast

W opracowywanej obecnie Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego identyfikuje się kilkanaście wyzwań rozwojowych na III dekadę XXI wieku, wśród nich trzy, które bezpośrednio wiążą się z problematyką projektu

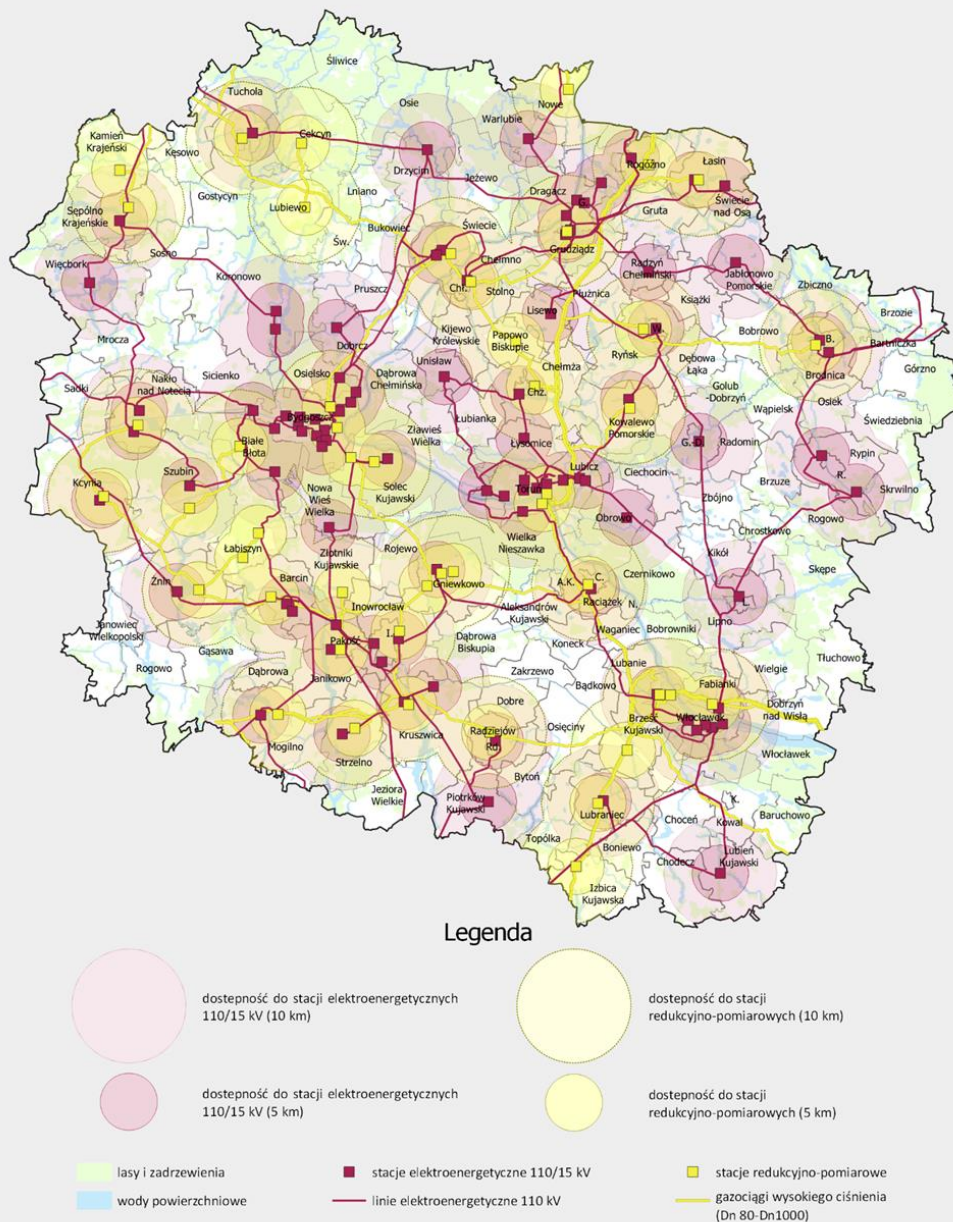

Zakłada się, że „wojewódzki program transformacji energetycznej” będzie stanowił dokument wdrożeniowy dla tych aspektów Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego, które tych zagadnień dotyczą.

W planowaniu rozwoju Kujawsko-Pomorskiego problematyka transformacji energetycznej jest więc już obecnie postrzegana jako równoważna dziedzina w stosunku do innych problemów/wyzwań rozwojowych.

Osadzenie kujawsko-pomorskiego w sieci elektroenergetycznej najwyższych napięć – w ostatnich latach dzięki realizacji kilku linii 400kV bezpieczeństwo zasilania się zdecydowanie poprawiło.

Rozmieszczenie GPZ nie jest równomierne i są znaczące części województwa, gdzie teoretycznie możliwe jest zagrożenie bezpieczeństwa zasilania o wymaganych parametrach (np. przy inwestycjach energochłonnych)

**potencjalnie zagrożone ryzykiem
pewności zasilania ze względu na
zbyt małą liczbę GPZ.**

stacje elektroenergetyczne - operator PSE

- 400/220/110 kV (istniejące i planowane)
- 220/110 kV

- stacje elektroenergetyczne 110/15 kV

- obszar działania ENEA Operator

- obszar działania ENERGA Operator

- linie elektroenergetyczne 400 kV (istniejące i w budowie)

- linie elektroenergetyczne 220 kV

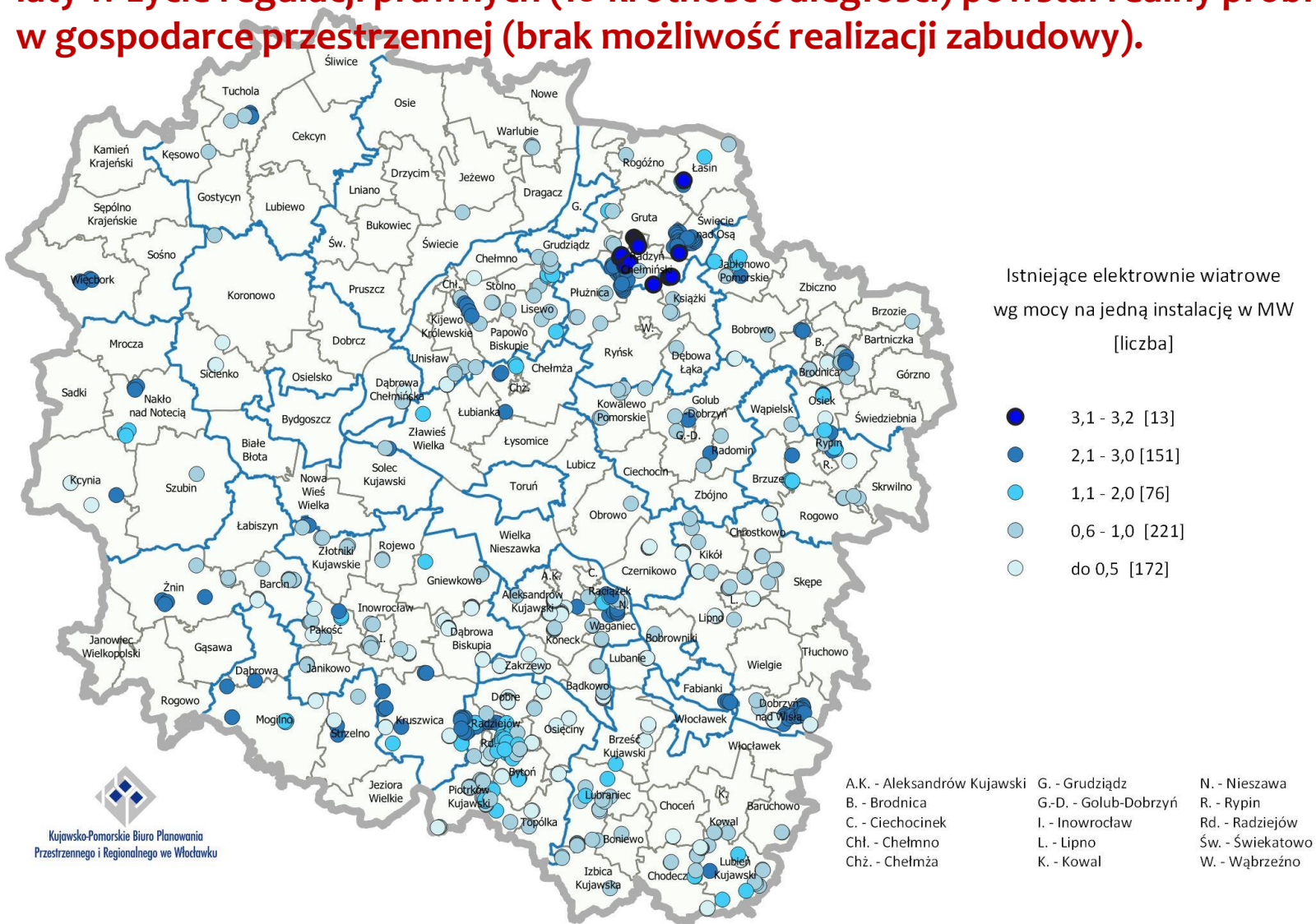
- linie elektroenergetyczne 110 kV

A.K. - Aleksandrów Kujawski
B. - Brodnica
C. - Ciechocinek
Chł. - Chełmno
Chż. - Chełmża

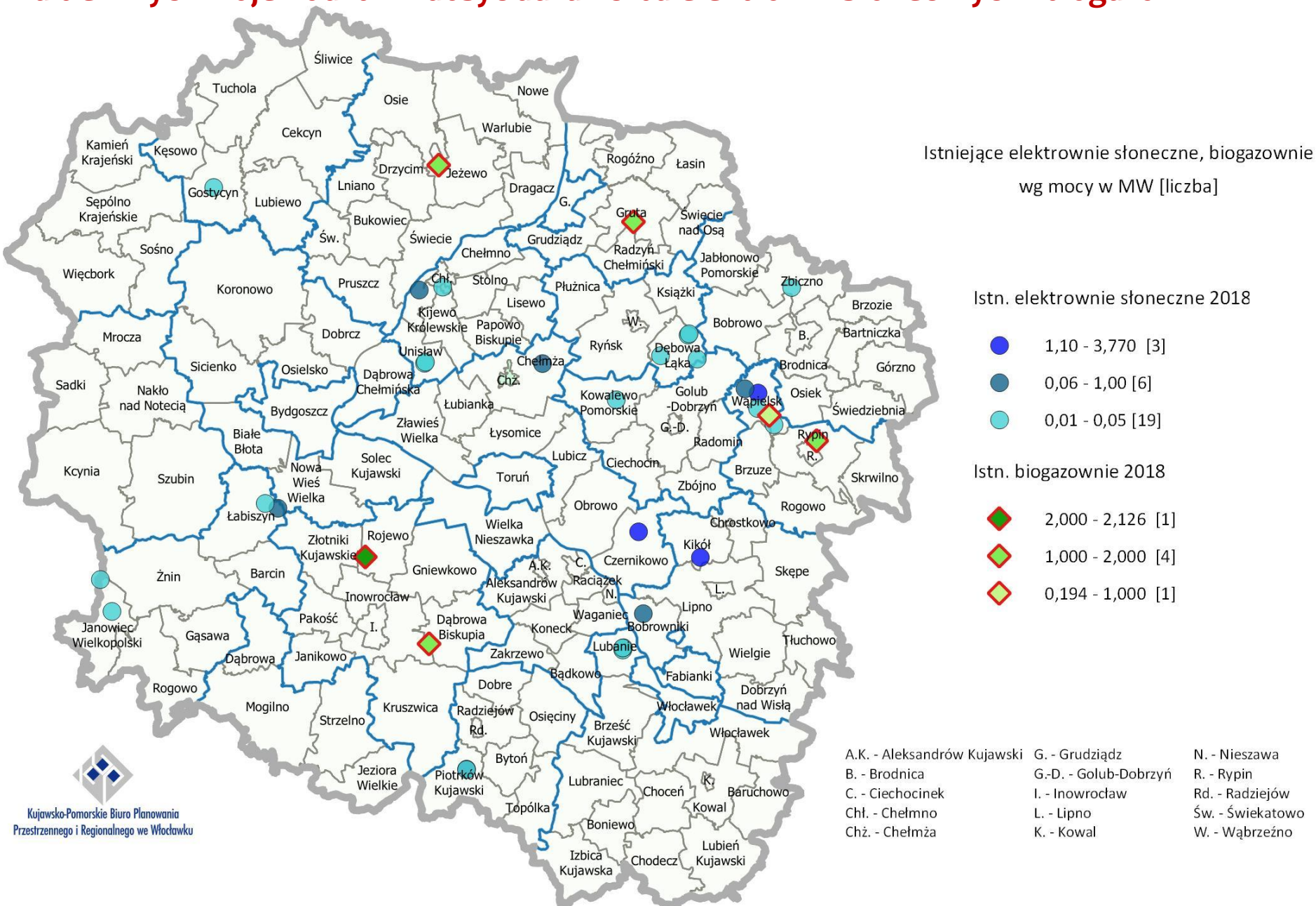
G. - Grudziądz
G.-D. - Golub-Dobrzyń
I. - Inowrocław
L. - Lipno
K. - Kowal

N. - Nieszawa
R. - Rypin
Rd. - Radziejów
Św. - Świekatowo
W. - Wąbrzeźno

Rozproszona sieć osadnicza i duże powierzchnie chronione nie sprzyjają lokalizowaniu elektrowni wiatrowych. Duża ich liczba to siłownie stosunkowo stare, niewysokie i o niedużej zainstalowanej mocy. Drugi biegun to inwestycje nowe o bardzo dużej mocy (ponad 3MW). W części gmin po wejściu przed kilkoma laty w życie regulacji prawnych (10-krotność odległości) powstał realny problem w gospodarce przestrzennej (brak możliwości realizacji zabudowy).

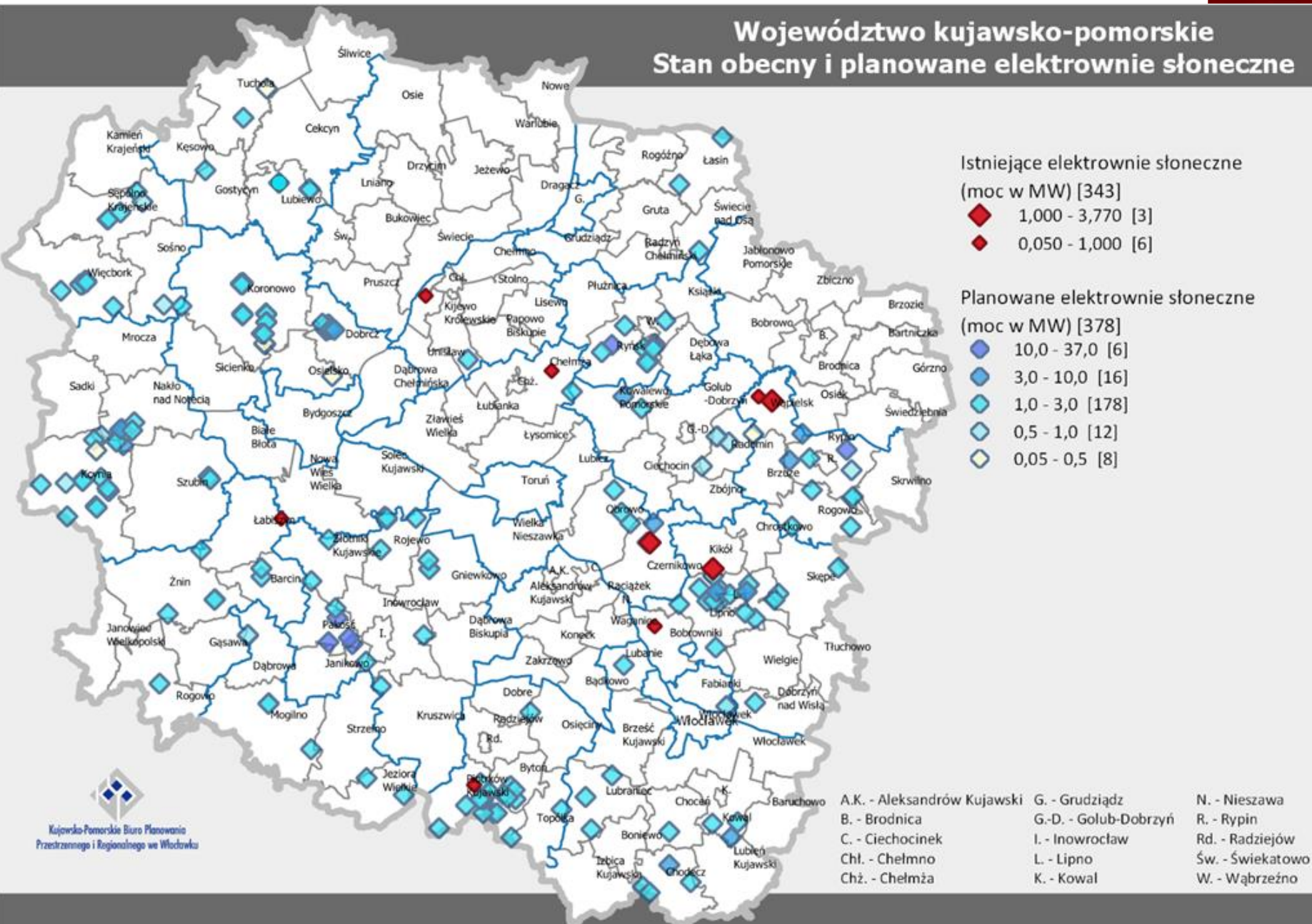

Na tle innych województw – dosyć duża liczba elektrowni słonecznych i biogazowni.

Bardzo duża liczba planowanych elektrowni słonecznych.

Województwo kujawsko-pomorskie Stan obecny i planowane elektrownie słoneczne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego w gminach. Stan na 31.12.2018 r.

Stan rozwoju oze – nierównomierny. Kilka powiatów koncentruje zdecydowaną większość całości zainstalowanej mocy. Zainstalowana moc – głównie w EW.

Województwo kujawsko-pomorskie Moc zainstalowana w OZE

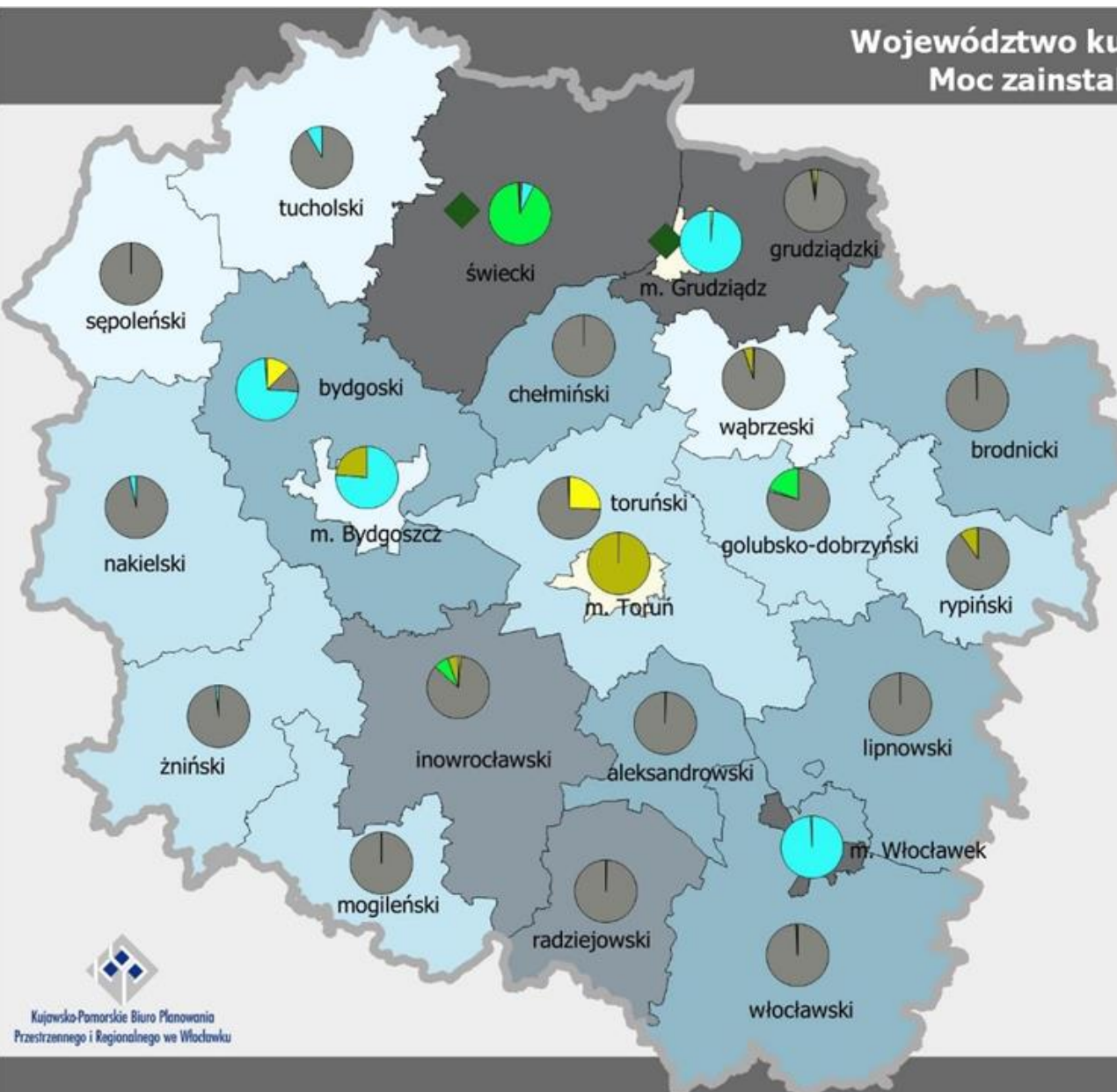
Łączna moc instalacji OZE (w MW)
Procentowy udział instalacji OZE

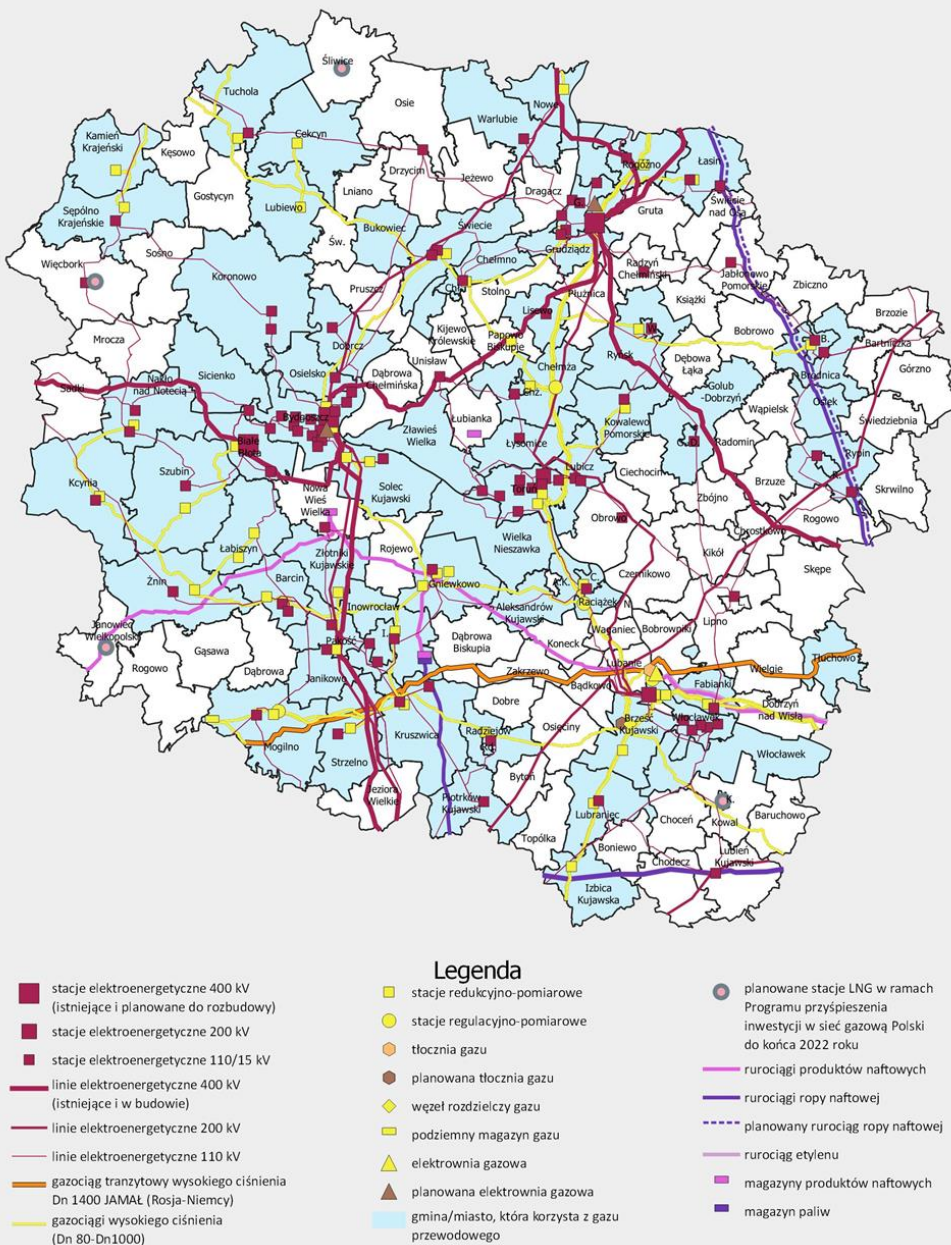
Łączna moc instalacji OZE [23]

	150,1 - 185 [3]
	50,1 - 150,0 [2]
	21,1 - 50,0 [6]
	13,1 - 21,0 [6]
	6,1 - 13,0 [4]
	0,0 - 6,0 [2]

Procentowy udział instalacji OZE

	biogaz
	biomasa
	wodna
	wiatrowa
	solarna
	współspalanie biomasy lub biopłynów z innymi paliwami

Gminy zaznaczone na niebiesko – gminy, w których jest dostępny gaz przewodowy; możliwość transformacji ciepłownictwa w systemie kogeneracji

Dotychczasowe doświadczenia w zakresie rozwoju oze w kujawsko-pomorskim prowadzą do następujących wniosków:

- W praktyce obecnie nie ma już możliwości lokalizowania instalacji powodujących widoczny negatywny wpływ na jakość życia – doświadczenia z funkcjonowania elektrowni wiatrowych oraz rosnąca świadomość społeczna będą powodowały duże opory społeczne dla tego typu przedsięwzięć (dla kujawsko-pomorskiego dotyczy to przede wszystkim elektrowni wiatrowych oraz biogazowni)
- Inne rodzaje OZE nie budzą kontrowersji, a nawet są przychylnie traktowane ze strony lokalnych społeczności
- Coraz częściej spotyka się instalacje fotowoltaiczne montowane na potrzeby zabudowy jednorodzinnej – na dachach, przy budynkach
- Coraz większa jest świadomość społeczna w zakresie dbałości o stan czystości powietrza – presja i na władze lokalne i na sąsiadów – dla likwidacji szczególnie uciążliwych emitorów,
- Ogólny klimat społeczny dla transformacji energetycznej jest korzystny, czyli potrzeba wspólnych działań w formule klastrów oraz spółdzielni energetycznych, ale ekonomicznie uzasadnionych

Dziękuję za uwagę !

Klast**ER**

NARODOWE
CENTRUM
BADAŃ
JĄDROWYCH

MINISTERSTWO
AKTYWÓW
PAŃSTWOWYCH

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

Projekt współfinansowany ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu badań naukowych i prac rozwojowych „Społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków” GOSPOSTRATEG